

**Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien.
I. C. Praestantissimi Volumen ...**

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias
distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96504](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96504)

mentum probari nequeat, item q̄ minor non intro-
ducatur ad iurandū sub poena, quoniam hoc modo
per statutum nō dicitur disponi super iuramēto, nec
super re spiritali, sed super re prophana, ut colligitur
ex iis, quā habentur per Ant. Abb. & Imo. in d. c. cum
contingat. col. 56. cum seq. Tertio respondo, q̄ a-
ctus agentium non operantur ultra eorū intentionē.
13 Non omnis. & l. si quis. nec causam. ff. si cer. pet. & in
dubio intentio agentium est illa, quē est iuri confor-
mis. arg. c. causam, quā. de rescip. l. si duo. & ibi Paul.
de Cast. ff. de acq. here. & habetur per Alex. & alios in
l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad trebel. & per Bar. per il-
lum tex. in l. semper in stipulationibus. ff. de reg. iur.
Sed de iure natura cōtractus locationis, & cōductio-
nis ad modicum tempus non est, ut ex eo ius aliquod
dominii, seu possessionis trāsfertatur, nec ut ex eo, q̄s
iure suo priuatur. arg. l. soler. ff. loca. & l. qui rem. & l.
nemo. C. eo. tit. cū si. supra alleg. ergo in casu nostro
non possumus dicere, q̄ ipse Hieronymus minor, cu-
ius intentionis fuit conducendo rē ad triēnium sibi
potius acquirere, quā iuri suo prēiudicare, uoluerit
p̄ huiusmodi conductionē iuri, & dominio utili iam
14 sibi acquisito renūciare. Præterea † ex quo ante cōtra-
ctum locationis sibi ad triēnium factē erat ipsi Hiero-
nymus ius in re acquisitum, uidelicet plēnū dominiū,
tenēdo, q̄ iudicandus sit quidam cōtractus cēsualis
ut supra dixi, uel saltē utile dominiū, & naturalis pos-
sessio p̄ dicta supra in primo dubio, & hoc ius sibi, &
prædecessoribus suis fuisse acquisitū ignorabat, tū ra-
tione minoris ætatis, arg. l. i. ff. de mino. tū quia hic ar-
ticulus iuris est satis difficilis, sup̄ quo doctores excel-
lētissimi antiqui, & moderni diuersimodē sūt loquu-
ti, ut ex dictis in primo dubio patet, & cōstat et ex ver-
bis instrumenti locationis, in quo rē tanquam rē ecce-
lesiæ simpliciter conduxit, ex quibus ipsius Hieronymi
ignorantia inferitur, secundum quod declarat Bart. in
l. si aliquam rem. ff. de acq. pos. sequitur ex his, q̄ Hier-
onymus simpliciter ad modicum tēpus conducēdo
rē, sup̄ qua dominiū, & possessionē habebat, ignorā-
ter, & credēs rē esse penitus alienā, ex hoc sibi quoad
dominiū, & possessionē præiudicasse non dī. immo p̄
actus locationis, & cōductionis dī inefficax, nullusq;
momenti, ut est tex. clarus, ibiq; gl. in d. l. qui rē. l. neq;
pignus. ff. de reg. iur. & traditur p̄ Bart. in d. l. si aliqua
rē. in i. mēbro, circa col. i. qui postea in pen. col. ad no-
tabile quæstionē inferit, cuius decisio optimē nobis i-
seruit. † dicit. n. q̄ si quis rē suam ab ecclesia tāquā rē
15 ecclesiæ, & non tanquam rē propriam in emphyteo-
sim recepit, sibi non præiudicat, nec ex tali contractu
aliquid dñiū, aut ius in ecclesiā transfertur: si ergo ex
tali emphyteotico, de cuius natura dñiū, & possessio
aliqua trāsfertur, hoc in casu nullū dñiū, nullūq; ius
trāsfertur, ut ibi p̄ Bar. ergo à maiori parte rōnis in ter-
minis nostris ex p̄ctu simplicis conductionis ad mo-
dicū tēps nullū ius ipsi ecclesiæ dicitur acquisitū, nec
16 ius ipsius conductoris erit diminutum. Præterea † cū
in dicta re ante locationē ipsi Hieronymo factā dire-
ctū dñiū, & ciuile possessio essent ipsius ecclesiæ, qm̄
ex solutione lōgissimi tēporis Hieronymo, & p̄deces-
soribus suis solū utile dñiū, & naturalis possessio fue-
rūt acquisita p̄ supradicta, sequitur, q̄ si Hieronymus
postea rē simpliciter ad modicum tēps cōducatur, p̄ctus
conductionis pōt dici ualidus, & tenere nō respectu
utilis dñiū, & naturalis possessionis ipsius, sed solū re-
spectu directi dñiū, & ciuile possessionis ecclesiæ, nā
cōductio rei propriæ ualeat respectu possessionis, & ciu-
ris, q̄ sunt penes locatōrē, ut habetur p̄ Bart. & docto-
res cōiter i. d. l. si aliqua rē. ibiq; est tex. Ex hmoi ergo
contractu locationis ipsi Hieronymo factē nō pōt di-
ci aliqd̄ p̄iudiciū quoad dominiū utile, & naturalem

possessionē Hieronymi irrogatū. Et potius
huiusmodi contractus iuratus fuit, tamētiā
solū effectum operatur, uiresq; suas exerceat
quā in ipso instrumento continetur, & non
sequetur in casu nostro solū operabitur
mū directū, & ciuile possessionē ipsius ecclesiæ
ad quā solū cōtractus iste locationis dicitur
17 cax, ut supra, & iuramētum nō extēdit
ad cōtēta in instrumento, super quo fuit
ultra, arg. d. c. cū contingat cū ibi nō
cogan. l. si. C. de non nume. pecu. & ibi
modū. de iureiur. cum ibi nō. per Inno.
ma. in rub. de arbit. col. 7. c. cum inter. d.
nunc. & c. uenies. cū materia. de iureiur.
enim uirtutē suā influit in his solū, super
iuratum, ut colligitur ex iis, quā habetur
Andream in c. frustra. de reg. iur. in 6. in
Bart. in l. qui seruum. ff. de uerb. oblig. per
e. intimauit. in fi. 2. colum. de testibus. &
habetur per Salicetum in l. i. C. commo-
xand. in consi. 7. 6. lib. 4. cum sim. & hoc in-
clarum, ut apparet ex uerbis clausule, in
rum in instrumentis nō apponitur. Ex quo
de optimo iure ipsius Hieronymi cōstitutū
ducta expelli non potest. Laus Deo.

S V M M A E.

- 1 Emphyteota res non possunt per emphyteotam, & mē-
tio longi, seu longissimi temporis irrogari, & mē-
torum, & ultra aduersus dominum præsumitur
uerum sit, mēp. 27.
- 2 Prescribi res non possunt absque iusto titulo, & hō-
do hoc sit uerum, num. 28.
- 3 Bona fides in dubio non præsumitur, nisi probetur
in i. la. fundas: & quando præsumatur, nu. 29. &
declaratur.
- 4 Prescriptio rerum ecclesiasticarum, & aduersus ecclē-
siam, & iustum titulum requirit, nec bona fides
& an. & quando hoc uerum sit, num. 28.
- 5 Prescriptio per superuenientiam scia rei aliena, & mē-
rūptur. Quid si post perfectā prescriptionē iusticia
6 Prescriptio nulla saltem de iure canonico cum male
7 Emphyteota cessans à solutione canonis, & p̄p̄m
annos, & ultra nunquam rem, seu dominium ecclē-
nū aduersus dominum præscribit, nisi prius con-
nem interuertat, ip̄sum non admittendo, & uerum
denegando: & q̄no hoc procedat, & quando fecerit
8 Emphyteota sibi naturaliter possidens imaginem domini
habet, semper repræsentat.
- 9 Emphyteota quare rem emphyteoticam aduersus dom-
scribere nequeat, sed bene ius emphyteoticum, &
hoc declaratur.
- 10 Prescriptio aduersus ecclesiā titulum etiam ultra
requirit, quando ius est contra præscribentem, &
claratur.
- 11 Prescriptio semper est contra ius, & præsumptio
tem. Contra, nu. 31. & ibi quando illud sit uerum.
- 12 Bona fides in dubio præsumitur, quando ius communis
dentem non facit.
- 13 Ignorantia præsumitur, nisi probetur scientia.
- 14 Prescriptio contra priuatum bonam fidem requirit, &
ea in præscribente præsumatur.
- 15 Bona fides per iuramentum illam allegantis probatur.
- 16 Bona fide quis præsumitur possidere, quando anxi-
non apparet.
- 17 Et quid si antiquior possessor appareat.
- 18 Male fidei præsumptio contra ingredientem possessionem
lo tollitur per cursum triginta annorum.
- 19 Bona fides in eo præsumitur, qui longo tempore sua
etiam si contra ius possideret.

centur, & memoria defuncti damnari possit.

49 Crimen lese maiestatis in primo, & secundo capite committitur, quando delinquitur in Papam, Ecclesiam Romanam, & Cardinales, sicut quando delinquitur in principem, siue rempublicam, & aduersus eorum consiliarios, & magistratus.

50 In Papa, & in Romana Ecclesia imperium & principatus omnis esse dicitur.

51 Ecclesia Romana in terris ecclesie per omnia habet, ac sibi vendicat iura principis, & imperij.

52 Crimen lese maiestatis committunt etiam consilij, & opem, fauorem, auxilium, & consilium prestantes, ac etiam satellites, ministri, complices, & milites etiam stipendarij.

53 Crimen lese maiestatis committitur in primo, et secundo capite, et quando persona principis offenditur non immediate, sed mediate, ut prodendo, seu oppugnando, vel occupando ciuitatem, seu castrum, ut in principis damnum, & dedecus ab eius iurisdictione eximatur.

54 Emphyteosis, & feudum ecclesie quando, publicatis bonis emphyteota, seu vasalli ob eius delictum, ad ecclesiam reuertantur, & non transant ad fiscum, neque ad filios, & heredes: et quid in emphyteosi, & feudo priuati.

55 Crimen heresis, & crimen lese maiestatis a pari procedunt.

56 Emphyteosis ecclesie, publicatis bonis emphyteote ob crimen heresis, applicatur ecclesie, a qua concessa fuit, non autem publicatur.

57 Delictum, quo offenditur Romana ecclesia vniuersalis, maxime ab eius subdito commissum dicitur crimen lese maiestatis in primo capite, et p illud omnes ecclesie etiam particulares offenduntur.

58 Emphyteota, seu vasallus si aduersus dominum, a quo feudum, seu emphyteosim habuit, delinquit, priuatur emphyteosi, seu feudo, que ad ipsum dominum reuertuntur, non autem fisco applicantur.

59 Nec dominus, siue ecclesia tenetur ea filijs delinquentis dimittere.

60 Et potius alijs agatis, quam ipsis filijs illa concedere potest, et debet.

61 Ob crimen commissum contra ecclesiam Romanam delinquens priuari debet omnibus bonis, que a qualibet ecclesia habuit, et illa ad ecclesiam in preiudicium filiorum delinquentis reuerfa dicitur.

E P I T O M E.

Quia bona aliqua per spatium longissimi tps xl. & quinquaginta ann. & ultra primum cum bona fide tanquam propria, & libera, & non ut emphyteotica tenuerunt, & possederunt absque eo quod aliquid nunc dicto tpe ecclesie soluerint, illa aduersus ecclesiam precriptis dicitur, etiam si constaret, ea aliquo tempore fuisse ecclesie & illa ipsos emphyteosim ab ecclesia habuisse siue si.

Et his bonis cōib. inter duos fratres exnib. si vnus ex eis postea illa in emphyteosim ab ecclesia cōduxit, absente, & inscio altero fratre, sibi tñ. & quoad eius partē iudicauit, & non alteri fratri. Immo nec sibi ipsi iudicasset, & concessio in emphyteosim, ac inuestitura et quoad sui iudiciū nō ualeret, si facta esset cū hac clausula, quatenus iustē, & rōnabiliter sit petitiū, & cōstaret bona hōi ipsi fratribus pleno iure, & liberē ipsis acq̃sita fuisse, & ad eos pleno iure, & liberē spectarē, quis canonē eccl̃ie p aliquos annos soluiss̃.

Emphyteosis ecclesie pp crimen ab emphyteota cōmissū inuadēdo, depredādo, & occupādo cū hostibus, & inimicis Papę ciuitates, terras, & loca Sanctę Romanę Ecclesie, dicitur liberē ad ecclesiā, a qua concessa fuit, deuoluta, atque reuerfa, ut de ea prelati possint liberē pcedēdo, cui velint, disponere, exclusis penit' filijs, & descēdētib. emphyteote delinquentis.

C O N S I L I V M C X I I I .

R I A sunt principaliter, prout ex themate mihi exhibitio elicitur, super quibus cō filiū peti: Primū est, an ex quo d. Luffus de Nomaglijs, & alij de eius domo tam ante, quam post ipsū bona, de quibus agitur, pleno iure tanquam propria, & libera, & absque eo, quod aliquid ecclesie soluerint, spatio tēporis annorū quadraginta, & quinquaginta, & ultra p̃tinuē, & bona fide possederūt, precriptio aduersus ecclesiam inducta dicitur.

¶ Secundum est, an do. Hieronymus, qui post mortē
do. Lussi eius patris per multos annos, renouationē
perēdo, huiusmodi bona ab ecclesia in emphyteo-
sim conduxit pro se, filiis, & nepotibus masculis, po-
tuerit do. Pinno eius fratri, qui de his nullā notitiam
habuit, quoad eius portionē dictō bonorū praeiudi-
care. ¶ Tertiū est, praesupposito, q̄ bona hmoi sunt em-
phyteotica, & sic respectu dñij, & ciuilibus possessionis
ad ecclesiā spectent, an propter crimē rebellionis, ru-
prae pacis, seu propter crimē p̄tra Romanā ecclesiā
cōmissū a dicto Hiero. inuadēdo, depredādo, & occu-
pādo cū hostibus, & inimicis Sāctissimi domini usq̄
Pape ciuitates, terras, & loca dictae Romanae ecclesie,
dicta bona emphyteotica ecclesiastica ipso iure ad ec-
clesiā reuersa, & deuoluta dicant ad eō, q̄ ecclesiā de
illis pro sua uolūtate libere disponere, & filios domi-
ni Pinni inuēire possit, totaliter exclusis filiis, & de-
scendentibus praefati domini Hieronymi. ¶ Redeo ad
primū, in quo prima facie v̄ dicēdum, q̄ hmoi bona
aduersus ecclesiā praescribi nō potuerint. q̄ tres em-
phyteotica, & cōducta per emphyteotā, & p̄ductorē
aduersus dominū spatio lōgi, seu lōgissimi t̄pis trigē-
ta vel quadragēta annorū, & ultra praescribi nequeūt
l. male agit, l. cū notissimi in fi. C. de praescrip. trigēta
anno. l. i. C. cōm. de usucap. & l. i. C. in quibus cau-
cess. lon. tēp. praesc. cum ibi not. Secūdo quia t̄ absq̄
iusto titulo, & bona fide res praescribi nō possunt, ut
in l. vnica, §. hoc t̄mō, C. de usucap. trāsfor. l. diutina
C. de praescr. lon. tēp. & c. fi. de praescrip. cū similib.
Sed in casu nro nō cōstat de aliquo iusto titulo, nec
de bona fide, & t̄ in dubio bona fides nō praesumit, nī
si probetur per eū, qui se in bona fide fundat, vt v̄ uo-
luisse Archid. in c. i. de praescr. in 6. Gaspar Cal. in cōf.
79. & gl. in c. dilectio. i. 6. q. 3. ergo &c. ¶ Tertiū t̄ ad
hoc, ut p̄tra ecclesiā, aduersus quā solum spatio qua-
dragēta annorū praescribitur, ut in auth. quas actio-
nes, C. de sacrosan. eccl. c. de quarta, c. ad aures, c. il-
lud, & ibi per totum extra de praescr. possit praescribi,
requirit iustus titulus, nec per se bona fides sufficeret,
ut uidet̄ eē tex. not. in c. si diligēt, de praescr. ibi cum
in p̄scriptione rerū ecclesiasticarum bona fides, & ius-
tus titulus exigūt, & facit c. dudū, de decimis, quia
sicut ex solo t̄pis cursu ius nō tollitur l. obligationū,
§. placet. ff. de actio. & oblig. ita nec cōstituitur, ut ibi:
Sed de aliquo titulo istorū de Homaglij non cōstat,
ergo &c. ¶ Quartū facit, t̄ nā ex quo post mortē do.
Lussi do. Hieronymus hmoi bona ab ecclesia recon-
duxit, seu de illis fuit inuētitus, ea p̄ducendo in em-
phyteosim pro se, filiis, & nepotibus masculis, praes-
criptio hoc mō dicitur interrupta p̄ superueniētiam
rei alienae, & male fidei, c. illud, c. uigilātī, & nō in c. fi.
extra de praescr. l. lōgi tēporis, C. de praescr. lō. temp. ex
quo inferitur q̄ cū ipse do. Pinno sciuerit rē sic fuisse
a d. Hieronymo p̄ductā, & sic in ipsum mala fides, &
scia rei alienae superuenierit, etiā ipse hac bona praes-
scribere nō potuit, quia t̄ nulla praescriptio cū mala fi-
de fieri pōt saltē de iure canonico, quod in hoc rōne
p̄ci est in utroq̄ foro seruādū, c. fi. cū ibi not. extra de
praescr. cū similibus: quod ius canonicū dicitur redijisse
ad ius antiquū fm̄ quod nulla praescriptio cū mala
fide procedere poterat, ut inquit Bal. in l. fi. in fi. C. ne
de statu defunctorū. ¶ Quinto t̄ emphyteota, qui nā-
liter t̄n possidet, domino ciuilit̄ possidēte, ad not.
in l. 3. §. ex cōtrario, ff. de acqu. pos. & in l. fi. ut certo, §.
si duobus uehiculū, ff. cōmoda. si a solutione canonis
per trigēta annos, & ultra cessauerit, nūq̄ rē, seu do-
minū directū, & plenū praescribit, nisi prius possessio
nē domino interuerat, ipsum ueniētē nō admittendo,
ut in d. l. male agit, ibiq̄; Bal. & alij, & in d. l. cū
notissimi in fi. & ibi oēs, & nīl denegauerit metcedē

soluere, ut habetur in apostil. ad Bar. in d. l. male
agit, ut in fi. exceptis his duobus casibus emphy-
teota rē detinet, & quē cōstat cōstat canonē per
cōtinuos, & ultra nō pōt rē, & dominū
re aduersus dominū praescribere, d. l. cū not.
& in d. l. male agit, & probatur rōne q̄
emphyteota sibi nāliter possideat, ad nō in
uehiculū, cū alijs, tamē imaginē dominū
bet, semper repraesentat d. l. cū notissimi
uersus dominū rē nō praescribit. Quod
eo, t̄ q̄ dominus fundū ciuilit̄ possidet
teota nāliter possidet, ut supra: Vñ si fun-
teoticus nō esset ipsius dñi sic ciuilit̄
lū eo t̄pe praescriberet, l. qui fundū, in prin-
l. i. §. per seruū, ff. de acqu. pos. ex quo infer-
emphyteota, seu feudatarius ipsam rē p̄scribit
alioquē duo solidū ciuilit̄ rei, eodēq̄ rei
domini cōtra tex. in d. §. si duobus, & ita
d. l. male agit post alios doct. cōiter, qui
licet q̄ ius in emphyteoticū possit praescribi
men rē ipsā emphyteoticā ēr spatio xxx. &
ultra, ut in d. l. male agit, in d. l. cum notis-
l. comperit, c. ti. & h̄ ēr in l. 2. C. de iure
pulcherrimē cōcludit Spe. in ti. de loca in l. i.
rō aliqua, in q. 44. ¶ Præterea & ultimo t̄
est contra praescribētē, & sic cōtra eū est
tunc aduersus ecclesiā ultra bonā fidē t̄mō
quiritur, c. i. de praescr. in 6. gl. in d. c. si diligēt
dilectio. i. 6. q. 3. sed t̄ praescriptio semper
ut est glo. nō in, c. ius gñale, i. dist. & sic
prio est cōtra praescribētē, qui acquirit
tatur cum aliena iactura, arg. nō in l. i. §. si
nā nā, ff. de cōd. indeb. & l. i. §. si ibiq̄; gl. dñi
ergo ultra bonā fidem ad hoc, ut cōtra ecclesiā
praescribi, requiritur, q̄ probetur iustus titulus
missis t̄n oib. nō obstantibus, cōtrariā p̄tendit
riorem, & probabiliorē esse censet, praescrip-
ea, q̄ mihi in facto praesupponūt, q̄ d. l. i. in
dicta bona p̄ annos xl. & ultra cōtinuē
tāq̄ libera, & propria pleno iure tenentur
derint absq̄; eo, quod ecclesiā i dñam recogno-
¶ T̄ q̄ bona fides in dubio praesumitur, rōne
possidentem nō facit, vt quia possidet rē
cōe possideri nō prohibeat, ut uoluit lo. dñi
quem refert, ac sequitur Do. de S. Geni. in l. i.
¶ Icr. in 6. in uer. quis habeat probare bonā
rātia. n. praesumitur, nisi scientia probetur, l. i.
des praesumitur, nisi cōtrarium probetur, l. i.
de proba. & c. ignorātia, de reg. iur. in c. i. in
Inno. in c. 2. de rest. in integ. et gl. in c. p̄p̄ter
fac. et hoc expressē uoluit gl. in uer. bona fide
si diligēt, ibiq̄; doc. in c. fi. et in c. lāndorū
de praescr. et dicebat Lapus Abbas, quem citat
sequitur Do. in d. c. i. in ult. col. uer. ultimum
¶ T̄ q̄ quādo quis uult cōtra ius priuatum
requiritur bona fides, quā praesumitur h̄mō
siue excipiat de praescriptioe, q̄ sine hac bonā
procedit, d. c. uigilātī, & d. c. fi. & gl. in d. c. i.
quit, t̄ bonā fidē probari per infm̄ allegatū
quod facit gl. in §. alia, l. i. in d. c. i. in ult. col.
cuid. Immo fm̄ Bar. in l. celsus, ff. de iur. iur.
mif bona fide possidere qñ antigor possidet
paret, & ita sequit̄ d. Ant. in d. c. si diligēt
l. fi. C. vnde ui uoluit, t̄ quod etiam si appa-
t̄rior possessor, qui tamen infra trigēta annos
ximos non possedit, ille, qui de praescrip-
ret, & ultra annos xxx. possedit, praescrip-
18 na fide possideret, nā t̄ praesumptio mala fidei
ingrediet̄ possessionē sine titulo tollit̄

anno. d. n. p. sumitur, illum retro fuisse bonæ fidei. Ad cuius confirmationem facit dictū Innoc. in c. 2. de rebus emphyteoticis. qui in effectu uoluit, q. ex eo, qd. rebus emphyteoticis tempore fuerit in possessione, in eo bona fidei presumitur, et si ius possideat: & sic illud, qd. uoluit glo. in d. c. si diligenti. & in d. c. 1. de præscr. in 6. hinc dicitur, et alii, quod qui possidet ius, presumatur in malis, neque et uoluit Bart. in d. l. cellus. debet in malis, nisi sit possessio longi temporis, ut per glossam in d. c. 2. pro quo facit tex. in c. cū ecclesia suum et can. post. & prop. & in c. ad decimas. de resti. glo. in d. c. uer. aliquandiu. Ex quo infertur, q. si uer. q. possidens longo tempore, iure resistere psumi debet bona fidei, a fortiori psumi debet bona fides ex demeritate temporis antiquioris possessoris, cū hoc iuramentum cōstitutū factū, & probabiliter ignorari possit, pcedens ius in iure consistat, cuius ignorantia facile non psumitur, arg. c. ignorantia. cum c. præsumitur. de reg. iur. 6. & hæc sunt de mente Abb. in d. c. diligenti. in sol. de præscr. Ex quibus infero, q. cū in casu nostro non appareat antiquior possessor, nec antiquior possessione alterius, q. dom. Luffi, & si minus in casu quo ius possessori non resistit, quia de iure cōtra bona de quibus agitur, potuerit per do. Luffi psumi possessor, de dicta bona fuerint p ipsum do. Luffi. & aliorum de Nomagliis possessa longo, & diuturno, immo legitimo tempore xl. anno. & ultra, sequitur conuictio, conuictio esse ipsum do. Luffi, & alios de Nomagliis psumitur in bona fide fuisse, & ita pscripti bona bona fide pcessisse per pdicta, & hoc a fortiori, q. in terminis, in quibus loquitur Bart. Inno. & alii, debet q. antiquior possessor appareret, & magis possidentem faceret, ex diuturnitate temporis bona fides psumitur, ergo magis hoc dicendum est, q. antiquior possessor non appareret, & ius cōtra non resistit, nec possidentem faceret, & quis possideret nō psumitur, sed longissimo tempore xl. anno. & ultra possidentem facilius psumitur bona fides, q. ius ppositum non psumitur, quā q. contra illū præsumitur, & facilius psumitur, q. appareret antiquior possessor, q. nō appareret, & facilius q. quis longo tempore possideret, quā q. longissimo tempore possideret, ut uolunt, & præsupponunt glo. & c. de præscr. in 6. & in d. c. si diligenti. cum sim. ¶ His statibus, modo q. dicti de Nomagliis, de quibus agitur, aduersus ecclesiam præscripserunt, & præscripserunt, potest multipliciter psumi. Et primo, contra ecclesiam quis cū bona fide præscribere res, quæ non prohibentur possessioni xl. anno. absq. aliquo titulo: sufficit enim scriptio quadragenaria cum bona fide, ex quo ius possidenti, & præscribenti nō resistit, quia bona temporalia de iure cōtra possideri, ut est tex. c. de iur. in c. 1. de præscr. in 6. per quē cōstitutum quo glo. in d. c. si diligenti. quæ hoc uoluit, diffinendo an illa, super quibus præscriptio allegatur, possit de iure cōtra præscribentem possideri, & primo casu spatio xl. anno. quis cum bona fide cōtra ecclesiam præscribere ualeat, secundo casu cum titulo, & bona fide, & ita glo. illa conuicta oia iura, quæ diuersimodē loqui uidetur, quæ concordia, & opinio, ut dixi, expressē approbat, & ita sequitur lo. And. ibi in glo. & in sequenti mol. do. Ant. & docto. magis cōter in d. c. si diligenti. ueluti etiam dicit glo. in d. c. 1. de præscr. in 6. Scito sumus in ijs bonis, q. de iure cōmuni rebus corporalibus immobilibus, ergo cōtra ecclesiam spatio xl. anni præscribi potuerit. d. c. ad aures. & d. c.

23 illud. ¶ Secundo, p supposito, q. illi de Nomagliis aliquo tempore dicta bona ab ecclesia in emphyteosim habuissent, ac tenuissent, tñ ex quo per 30. annos illa bona tenuerūt, & possederūt, nō soluendo canonem suis terminis, & temporibus, tunc cōperūt ipsi dño, seu ecclesie p iudicare in proprietate, & possessione, per tex. in d. l. malè agitur. in fi. qui dicit, q. nō sunt possessores, qui solita debent p stare pensionē, & mercedē: sed illi, qui non soluunt mercedē per spatium 30. anno. eā amplius p stare non tenentur, quia sic huic iuri nō soluendi pscriptisse dicuntur, ut per doct. cōter. ibiq. Bar. Bal. & alii in d. l. malè agitur. in d. l. cōperit. & in d. l. cū notissimi. in fi. & habetur in d. l. 2. C. de iure emphyte. ergo infertur a dño sensu per illū tex. in d. l. malè, q. post 30. annos incipiūt possidere, ut rē prescribere ualeant: & sic ex tunc dño in proprietate rei p iudicare incipiunt. facit tex. in l. litibus. C. de agri. & cēsi. lib. 1. ibi longi temporis pscriptio & c. A dño itaq. infertur, q. tē emphyteota dñm possēt qñtionē domini mouere ex pscriptioe longissimi temporis, ut quia per lōgissimū tēpus fuisset in solutione cessatū. Et ita illū tex. inducit Spec. in tit. de loca. §. nūc uerò aliqua. in q. 44. & hæc fuit ratio, & opinio Oldr. quē refert, ac sequitur, multūq. cōmēdat Alberi. de Rosa. in d. l. malè. in fi. dices Oldr. ita in facto obtinuisse: facitq. et id, qd. uoluit Sali. in d. l. cōperit. post alios scrib. ¶ q. si emphyteota possessionē dño interuertisset, ut quia domini nō admittisset, uel ei pensionē soluere denegasset, extunc incipit sibi possidere, & dño in proprietate rei p scribendo p iudicare, & q. tunc 30. seu 40. anni sufficerent. Sed in casu nostro illi de Nomagliis dicta bona tanquā libera, & propria, nihil ecclesie soluendo, tenuerūt, & possederūt per tēpus lōgissimū, de cuius initio memoria in dñi nō existit, & sic per 60. & 70. annos, & ultra, ergo infertur, q. cōperūt illa taliter tenere, & possidere, q. potuerūt ea p scribere, & ecclesie in proprietate p iudicare, ex tali spatio temporis, qd. defectū tituli supplet, immo facit titulum psumi, ut est tex. in c. fi. in fi. uer. de præscr. & uim priuilegii, ac cōstituti habet. l. hoc iure. §. ductus. ff. de aqua quodid. & asini. cum simil. alleg. per glo. in d. c. 1. in fi. ubi gl. ponit et, qualiter pscriptio tanti temporis probari possit. Et sic ex pdictis oibus uidetur opinio illa, q. hi de Nomagliis, qui longissimo tempore dicta bona tenuerūt, & possederūt cū bona fide tanquā propria, & libera, & non ut emphyteota, illa aduersus ecclesiam p scripserunt, & maxime, quia non constat ipsos ea in emphyteosim ab ecclesia tenuisse, quāuis fortē cōstare possit illa aliquo tempore ipsius ecclesie fuisse, p ea, q. supra fuerūt adducta. ¶ Et sequēdo hanc opin. lu perest, ut adductis in dñi respondeatur: & in primis nō obstat primū, & penultimū fundamētū, q. emphyteota nullo tempore aduersus dominū p scribat. d. l. malè. & d. l. cū notissimi, et si per 30. annos, & ultra canonē domino nō soluisset per adducta in penultimo argumento, quia respōdetur primo, ut ex prædictis colligitur, q. hoc uerū esse, quando appareret quē ut emphyteota rem tenuisse, ut quia aliquo tempore tanquā emphyteota soluisset, quāuis n. postea per spatium 30. anno. soluere desisset, tamen propter hoc rē p scripsisse non diceretur, & ita propriē loquitur tex. in d. l. cū notissimi. in fi. & quod ibi per doct. habetur, & in d. l. malè. cum simil. supra allegatis. Secus si quis rē tenuisset, ac possideret, non ut emphyteota, sed ut directus dominus, & sic rē titulo pro suo, & ut liberam, & propriam possideret, quia tunc illa spatio lōgissimi temporis, uidelicet annorū triginta p priuatum, & quadraginta p ecclesiam p scribere possit, ut in iuribus supra allegatis, & in terminis uoluit, & declarat Specul. in tit. de loca. in §. nunc uerò aliqua. in quæst. 44.

in fi. Secundo respondetur, qd et ille, qui ut emphyteo-
ta re aliquo tempore tenuit, si postea per 30. annos con-
tinuos steterit, quibus mercede, & canonem domino non
soluerit, ex tunc incipit possidere, & aduersus domi-
num prescribere, cui potest in proprietate iudicare, per-
fecta prescriptione, ut uoluit Old. quem refert, ac sequi-
tur Albe. in d. l. male agit in fi. uer. cu aliis, q supra
deduxi. ¶ Non obstat secundum, & tertium argumentum,
q abiq; titulo, & bona fide prescribi non potest. l. unica.
C. de usua. transfor. l. diutina. C. de prescri. lon. tem. &
maxime de ecclesia, q qua non prescribitur minori spa-
tio 40. anno. cum bona fide, & titulo. d. c. ad aures. d.
c. illud. iuncto d. c. si diligenti. de prescri. cu aliis, quia
28 primo respondetur, qd in prescriptione longi tempo-
ris 10. uel 20. anno. ultra bona fide requiritur titulus,
& ita loquitur. d. l. unica. & d. l. diutina. cu sim. sed non
in prescriptione longissimi temporis 30. seu 40. annorum,
in qua et de ecclesia bona fides absq; titulo sufficit, qn
ius possidenti non resisteret, ut uoluit glo. qua doct.
ibi coiter sequuntur. in d. c. si diligenti. & est tex. ibiq;
glo. & scrib. coiter in d. c. 1. de prescri. in 6. & facit id,
quod uoluit Bal. in d. l. male agit. col. 1. & glo. in d.
29 c. dilecto. 16. q. 3. Secundo responderi potest, qd in pre-
scriptione tanti temporis, de cuius initio memoria homi-
num non existit, non requiritur titulus, nec illius al-
legatio, & probatio, quia cursus tanti temporis defectu
tituli supplet, seu loco tituli succedit, ut in d. c. 1. in fi.
uer. ibique glo. l. hoc iure. §. ductus. ff. de aqua quoti.
30 & asti. Nec obstat, qd bona fides in dubio non presu-
matur, quia contrarium est uerius, ut dictum fuit, distin-
guendo, an ius coe, seu presumptio iuris sit q possidentem,
neque, ueluti distinguit, & declarat glo. in d. c. si dili-
genti. & in d. c. 1. & ubiq; scrib. secundum quam distinctio
ne debet intelligi id, quod uoluit Gaspar Cald. in d.
confi. 79. ¶ Non obstat quartum fundamentum, qd ex super-
uenientia mala fidei ex eo, quia do. Hieronymus fecit
se de dictis bonis renouari, & inuestiri, debet dici in-
terrupta prescriptio, & absq; peccato dicta bona reti-
neri non possunt. d. c. illud. d. c. uigilanti. & d. c. si de pre-
scri. cum sim. quia primo dici potest, qd per huiusmo-
di renouationem, & inuestituram in persona do. Hiero-
nymi factam incio, & irrequisito do. Pinno, ipse do.
Hieronymus solus, & non do. Pinno, qui nihil de huius-
modi renouatione sciuit, debet dici in mala fide
constitutus. Et propterea factum, seu mala fides do. Hie-
ronymi non debet alteri, hoc est do. Pinno iudicare, argu-
c. quauis. cu ibi nor. de re iudi. ite quia res inter
alios acta non debet alteri nocere. C. res int. alios act.
& c. & c. non debet. de reg. iur. in 6. cu sim. Secundo respo-
deo, qd haec renouatio, & inuestitura facta do. Hiero-
nymo fuit facta, post quam prescriptio de ecclesia fuit per-
fecta, & sic mala fides post perfectam prescriptionem su-
peruenit, quo casu prescribenti nocere non debet, quin
31 sibi rem absq; metu peccati retinere liceat, ut uoluit
nor. gl. in d. c. uigilanti. de prescrip. & h. in d. c. si. eod.
rit. & ubiq; scrib. & facit tex. ibiq; Abb. in c. auditis. in
ult. not. de prescri. qui colligit, q interruptio post co-
pletam prescriptionem ius ex prescriptione iam acquisitum non
tollit, & ideo prescriptio iam completa non tollitur, licet
semel, uel bis actus in triu fiat, ut tenuit Spec. in titu.
de prescri. §. 1. versi. quid si post completa. ¶ Non obstat
ultimum argumentum, quod fuit gl. in d. c. 1. de prescrip.
32 cui glo. et ibi respondet dicens, qd obiectio non est ue-
ra, alioquin sequeretur, qd omnis prescriptio contra ius
esset, & sic ius semper esset contra prescribentem, cuius
contrarium est uerius, qm alia prescriptio est secundum
ius, & alia contra ius, ut in d. c. 1. & habetur per glo. in
d. c. si diligenti. & in d. c. dilecto. cu si. aliud enim est
dicere, qd prescriptio sit contra ius partis, & sic contra
ius priuatum, aliud, qd sit contra ius coe, primum naq;

nerum est semper, qd omnis prescriptio contra
partis, ut not. in c. ius generale. 1. dist. & illa
gest. sed hoc non operatur, nec facit nullum
cundum aut non est semper uerum, qd omnis
contra ius coe, na alia dicitur esse coe. & illa
requirit. & alia secundum ius coe, & illa non
solam bona fide requirit, secundum quod per
c. 1. glo. & docto. ibi. & in d. c. si diligenti
ac clare loquuntur. ¶ Capio secundum do.
Hieronymus, petendo ab ecclesia dictam
inuestituram, & renouationem, praedictam
no, quoad eius partem: & non disputando
tutulu cōcludo, nulli ipsi do. Pinno pre-
fuisse, quia res inter alios acta alteri non
c. quauis. de re iud. & in rubro, & nigro
acta. & l. si unus. §. ante oia. cu ibi nor. ff.
33 rea t cu huiusmodi bona essent coia inter
Hieronymum, & do. Pinnum, & ad eos pertine-
rent, libereq; ipsis acquisita diceretur, ut
colligitur, sequitur, qd do. Hieronymus, q
ab ecclesia in emphyteosim cōducendo, q
nasse, & titulo donationis praesumptum
stulisse, arg. l. censualis. cu l. seq. C. de dona-
per Spec. in tit. de loca. §. nunc uero aliquem
non potuit fratri in parte sua iudicare, q
34 Et t talis alienatio solū ad partē ipsius do.
extendi debet, arg. l. si domus. in fi. & ibi do.
Imo. post alios. ff. de leg. 1. & est bonum
ac per totū. C. de comu. rer. alien. ¶ Ter-
re in terminis nostris decidi ex iis, q uoluit
de loca. in d. §. nunc uero aliqua. ver. §. q
35 t si in antiqua chartula, seu instrumentum
ecclesia Petro re in emphyteosim concessit,
quod uoluit Spec. in d. §. in uer. §. 8. ¶ Preterea
in instrumento renouationis, seu redimendi
cessionis, & inuestitura facta do. Hieronymo
posita clausula, quatenus iuste, & rationabiliter
etū Hieronymum fuerit petiti, illa clausula
q per talem inuestituram non dicatur do. Pinno
dicatur qm respectu iuris, & partis ipsius do.
dicitur fuisse iuste, & rationabiliter petiti,
& ideo talis concessio, seu inuestitura non
36 Pinno praedicare quoad eius partem: Trium
ba quatenus iuste, & rationabiliter sit peti-
dispositio facta sub conditione, arg. l. si de
erit. ff. de leg. 1. Bar. in l. 1. ff. de condi. & dem-
d. esse conditio de praesenti, seu de praeterito
spedit, quia non est proprie conditio. l. in fine
fi. ff. de condi. insti. sed si uera sit, dispositio
sit falsa, dispositio non tenet, & nulla est. &
insti. de uerb. obl. l. cu ad praesens. cu ibi do.
& sequen. ff. si cer. per. l. conditio in praeterito
stipulatus fuero hac summā. ff. de uerb. obl.
fert, an cōtahentes sciuerint ueritate rei
nis, neque d. l. cu ad praesens. & d. l. si ita
37 ro hanc summā. Ex quibus inferitur, qd
sulā, qd ut dixi, conditio de praeterito
falsa, tam respectu do. Pinni, eiusq; partis,
respectu dom. Hieronymi, & sue partis, q
pleno iure, & liberē ad ipsos titulos pro
cōcessio, seu inuestitura facta ipsi do. Hiero-
tenet, & est nulla, & consequenter ex ea
praedictum fieri do. Pinno. nec etiam do.
cōtrahenti, tum quia, ut dictum est, fuit
conditio de praeterito illi adiecta uera
etiam quia do. Hieronymus dictam inuestituram
simpliciter acceptauit, sed cu protellat

quis ibi
um simi
a. & Can
rporis Pa
ren. in de
ag. ad re
uer. totu
dicitur
& c. unde
le poris
Gentia
quod au
et qui di
romnia
Vnde C
cle. 3. de
quibus
entem in
crimen
foli prin
ij. & op
di prela
per scrib
tinentur
res stipu
tibus. ut
ellibus
seuerate
de lege
modi can
lo capite
mittitur
rempub
iam Roma
uid comm
manus. for
apa. aut
ter in di
iuridicti
meretur
prodita
gradito le
de extran
nperi
maiestat
terficia
gistratus
e maiesta
principis
mij. proba
politis. se
fg bonae
eius non
icantur. 17
rate dispo
ex. clari
ita uolun
tiam Alex
& col. 17.
in 14. et
uati. & c
plicas. de
licum. de
alibus. de
phyteosi
non tran
dram reco
de exat
Et fecer
Spec. in

etiam in eodem. uerbi. 40. formando quaestione in eo, qui emulge maiestatis in principe commisit, uel aliter facit proditor, & rebellis patriae, propter quod bona sua sunt publicanda, an bona feudalia, & emphyteotica publicentur, & fisco applicentur, an uero phyteotica publicentur, & concludit ibi, quod secundum alios non transeat in fisco, quoad utile domini, & naturalis possessionem saltem, donec ille delinquens naturalis possessionem, uel quodammodo ille tenere debebat. Sed si delinquitur in emphyteotico, ut colligitur ex uerbis Specul. in d. c. de uerbis Alex. in d. §. si de uerbalibus. col. 17. At in emphyteotico ecclesiae aliud est, quia publicatis bonis emphyteotici, illa ad ecclesiam reuertitur, secundum quod dicitur in d. c. de fidei iuribus. col. 17. in d. c. de uerbis Alex. in d. col. 17. dicit, quod publicatis bonis emphyteotici, si filius etiam emphyteotico ecclesiae prehenderit, in electione est ecclesiae, an uelutem fisco recuperare, an uero illam penes fisco dimittere recipiendo ab eo solitam pensionem, ut in d. c. de uerbis Alex. & ita est de mente Bar. in d. §. de uerbalibus. si autem erat emphyteotici agnatus ecclesiae, tunc dicit Imo. distinguendum esse, prout facit Bar. in d. §. si de uerbalibus. & ita pertran sit Alex. in col. 17. maxime in emphyteotico ecclesiae, si filius non transeat, nec penes filios, & haeredes reuertatur ad ecclesiam reuertatur, ut in d. c. de fidei iuribus. ac si filius potest pluribus, quae contra huiusmodi dictionem habere uidebatur, ut ibi per cum, & in c. de uerbis Alex. col. 1. Confirmatur conclusio praedicta, si agitur de pari procedunt crimine haereticis, & criminibus maiestatis, l. manichaeos, cum ibi not. C. de haereticis colligitur ex ijs, quae glossa ponunt in uariis locis, ut in l. de iudiciis. ff. de accus. l. de sum. in d. l. 2. C. si reus, uel accusa. in l. i. in d. l. de sum. in §. publica. In l. de publ. iud. in l. de iudiciis. In l. de hered. que ab intesta. & est text. in c. de heret. Sed si quis bona haereticus publicetur, fiscoque applicetur, ut in c. de uerbis Alex. & in d. l. manichaeos. tam in publicatis emphyteotico ecclesiae, sed applicat ecclesiae agnatus ecclesiae, ut in c. de co. can. in d. c. de uerbis Alex. & ita per illum tex. dixit Dominus in d. c. de uerbis Alex. notab. ergo idem dicendum est in casu, quod crimen lae maiestatis commissum sit, prout in casu commissum fuit, & ita tenet Dominus in d. c. de fidei iuribus. ubi est tex. clarus hoc de ceteris, maxime in terris ecclesiae, & inter subditos sui in doctores in d. §. si de uerbalibus. ¶ Tertia conclusio corroboratur hac ratione, quod si delictum committitur, per quod iniuria, & offensa contra Romanam, & sic uniuersalem ecclesiam inueniuntur, maxime si sit ecclesiae subditus, dicuntur committere crimine lae maiestatis in primo capite legis iuliae. l. §. si quis. d. l. i. ff. ad legem iuliam maiestatis. & c. de fidei iuribus. cum alijs supra allegatis, & consequenter omnes ecclesias particulares, & consequenter eam, a qua emphyteosim habet, ut colligitur in c. cum apostolica. extra de his, quae sunt a praefato consensu capiti. & habetur per Ioan. de Imo. in d. col. 14. de feudis. c. si quis deinceps. 17. q. 4. clausis rapuerit. 27. q. 1. ergo inferitur, quod debet priuatur emphyteotico, quam ab ecclesia particulari habet, quae illam ecclesiam, quae fuit offensa, reuerti debet, ut dicitur in d. c. de fidei iuribus. & in clement. 1. de praefato, ubi quis delictum aduersus dominum, a quo feudum, seu emphyteosim habet, committit,

priatur feudo, & emphyteotico, quae ad dominum reuertuntur, non autem fisco applicantur, ut late ponit Ioan. de Imo. in d. c. fin. & Alex. in d. §. si de uerbalibus. & in c. de fidei iuribus. 23. & in c. de fidei iuribus. 30. uol. 1. Sed dominus Hieronymus delinquit contra Romanam, & sic contra uniuersalem ecclesiam, & consequenter etiam contra ecclesiam, a qua emphyteosim habuit, ergo priuatur est emphyteotico, quae ecclesiae, a qua habuit, debet applicari per praedicta, & est de mente Bar. in d. l. cum, qui. & haec est ratio d. c. de fidei iuribus. & d. clement. 1. ubi emphyteotico ad ecclesiam reuertitur, quia offendendo Cardinale, & Episcopum de offensa Romana, & sic uniuersalis ecclesiae, & consequenter ecclesiae particularis, quae emphyteosim percipit. ¶ Ex quibus omnibus inferitur, quod ecclesia, ad quam bona emphyteotica fuerunt taliter reuerfa, quae praeterea potest de illis liberè pro sua uoluntate disponere, non tenetur ea filiis delinquentis relinquere, seu dimittere, quia ipsi filij ob delictum paternum censentur illis bonis priuati, quomodo cumque concessa dicatur, siue simpliciter pro se, & haeredibus, siue pro se, & filiis, & siue fuerit emphyteotico antiqua, siue paterna, per textum in d. c. de fidei iuribus. & ita expresse uolunt Ioan. de Imo. post multos, quos allegat in d. c. fin. extra de feudis. & Alexan. in d. §. si de uerbalibus. Item inferitur, quod ecclesia potest alios agnatos dicti domini Hieronymi, & consequenter Ioannem filium domini Pinni inuestire, & magis, quam filios domini Hieronymi, quia propter delictum commissum in ecclesia Romanam, quod dicitur esse crimen lae maiestatis, per quod etiam ecclesia, a qua dominus Hieronymus emphyteosim habuit, dicitur offensa, filij ipsius domini Hieronymi delinquentis magis priuantur, & sunt ad dicta emphyteotico alieni, quam collaterales, ut probatur in d. l. quisquis. & ibi Salice. & alij doctores communiter, & colligitur ex ijs, quae uoluit Ioan. de Imo. in d. c. fin. & Alexand. in d. §. si de uerbalibus. & est text. apertus in d. clement. 1. de poenis. ubi docto. post gloss. dicunt, quod poena imposita filiis, & descendentes non extenditur ultra personas ibi expressas, nec ad collaterales. ¶ Non obstant adducta in contrarium, quia ex praedictis colligitur responsio omnibus, & alijs, quae in contrarium facere uiderentur, & praeterea adductis in primo, & secundo argumento, quae procedunt in ijs delictis, in quibus bona non publicantur, seu in quibus memoria defuncti damnari non potest, nec ex quibus filij, & descendentes priuantur bonis feudaliibus, seu emphyteoticis pro ipsis filiis acquisitis. ¶ Non obstat tertia consideratio, quod ad hoc, ut filij, & descendentes ob crimen lae maiestatis priuentur bonis paternis, requiritur, quod fuerit commissum in primo, seu secundo capite legis iuliae, iuxta l. 1. & 2. iuncta l. eorum. cum ibi not. & in l. fin. ff. ad legem iuliam maiestatis. cum alijs, quia respondetur, quod in casu nostro crimen dicitur commissum in primo, & secundo capite legis iuliae maiestatis, ueluti colligitur ex ijs, quae supra dixi in praesuppositis. ¶ Preterea ex quo crimen contra Romanam ecclesiam fuit commissum, & consequenter dicitur offensa ecclesiae uniuersalis, & sic qualibet ecclesia particularis, sequitur, quod delinquens debuit priuari omnibus bonis, quae ab ecclesia habuit, & illa in praedictum filiorum delinquentis reuerfa dicuntur, ut in d. c. de fidei iuribus. in d. clement. 1. c. in quibusdam. cum gloss. extra de poenis. iunctis ijs, quae uoluit Alex. in d. §. si de uerbalibus. & Imo. in d. c. si de feudis. Ad reliqua ex supra plenè deductis responsio patet, circa quae, cum eadem iam dicta essent repetenda, aliter non insisto. Sed concludendo ea, quae supra in dubitationibus ex praesentis facti specie praepositis, atque elicitis dixi, magis de iure esse, mihi quae uideri, finem huic consultationi impono. Laus Deo.